

TALOUSARVIOALOITE 1232/2002 vp

Määrärahan osoittaminen vanhempainrahaan

Eduskunnalle

Lainsäädännöllä on turvattu syntyvän lapsen ja hänen vanhempiansa toimeentulon turvaamiseksi oikeus äitiys-, isyys- ja vanhempainrahaan. Vanhempainpäivärahoilla korvataan työntekijän palkkatuloja, jotka jäävät vapaan ajalta saamatta ja tulottomille turvataan vapaan ajalta perusturva. Äitiys-, isyys- ja vanhempainrahan määrä lasketaan päivärahan alkamista edeltävänä vuonna vahvistetussa verotuksessa todettujen työtulojen perusteella. Jos henkilö ei saa työtulojen perusteella äitiys-, isyys- tai vanhempainrahaa, etuus maksetaan vähimmäismääräisenä. Vanhempainpäiväraha on tällöin 10,09 euroa päivässä. Päivärahaa maksetaan arkipäiviltä eli kuudelta päivältä viikossa, mutta ei arkipyhiltä, itsenäisyyspäivältä eikä vapunpäivältä.

Vähimmäismääräistä vanhempainpäivärahaa sai vuonna 2000 Kelan tilastollisen vuosikirjan mukaan 13 407 vanhempaa eli yli neljäsosa kaikista vanhempainpäivärahaa saavista vanhemmista. Lähes kolmasosalla on työttömän peruspäivärahan, 22,75 euroa, alittava vanhempainpäiväraha. Vuoden 1995 leikkausten jälkeen vähimmäispäivärahaa saavien prosentuaalinen osuus on jäänyt pysyvästi huolestuttavan korkealle. Työttömyysturva on pyritty määrittelemään sellaiseksi, että se takaa työttömälle henkilölle riittävän perusturvan. Synnyttänyt tai lastaan hoitava vanhempi tarvitsee samantasoisen turvan. Vähimmäismääräisen äitiys-, isyys- tai vanhempainrahan tulee olla sensuuruinen, että se täyttää perheen toimeentulon minimivaatimukset. Köyhyysrajan alapuolella elävien lapsiperheiden osuus kaikista lapsiperheistä kaksinker-

taistui 1990-luvulla. Rajan alittaneissa lapsiperheissä on alle 3-vuotiaita kaksi kertaa useammin kuin muissa lapsiperheissä, eli joukossa on juuri vanhempainpäivärahaa nauttivia perheitä sekä runsaasti lastaan kotona hoitavia perheitä. Tulonsiirtojen osuus tuloista näissä perheissä on noin kolminkertainen muihin lapsiperheisiin verrattuna. Kuitenkin muihin köyhiin verrattuna vähävaraisissa lapsiperheissä tehdään paljon enemmän työtä.

Vanhempien taloudelliset ongelmat vaikuttavat halukkuuteen hankkia lapsia. Aloitteen mukaisella vähimmäispäivärahan korotuksella olisiikin myönteisiä vaikutuksia syntyvyyteen. Esimerkiksi opiskelijavanhemmat voisivat saada lapsen vähäisemmällä toimeentuloriskeillä. Opiskelijan on käytännössä mahdotonta pitää nykyisentasoisella päivärahalla taukoa opinnoistaan ja keskittyä uuteen rooliin äitinä tai isänä. Korkeasti koulutettujen naisten kohdalla perhepolitiikalla osoitettu vanhemmuuden vähäinen arvostus johtaa siihen, että lasten aika tulee opintojen loppuun saattamisen ja uran luomisen jälkeen. Seurauksena on muun muassa hedelmättömyyden lisääntyminen lasten hankkimisen siirtyessä myöhemmille ikävuosille. Hedelmällisyys alkaa vähentyä jo noin kolmenkymmenen vuoden iässä, kun ensimmäisen lapsen synnyttävien keski-ikä on nyt 28 vuotta.

Hallitus on esittänyt työttömän peruspäivärahaa korotettavaksi 23,14 euroon. Jotta vanhempainpäiväraha mahdollistaisi saman kuukausittaisen perusturvan, vanhempainpäivärahan alaraja tulee nostaa 19,90 euroon. Kuukaudessa päivä-

TAA 1232/2002 vp — Päivi Räsänen /kd ym.

raha olisi tällöin noin 497 euroa. Ehdotuksemme taloudelliset vaikutukset ensi vuodelle ovat noin 35 miljoonaa euroa. Vähimmäisvanhempainpäiväraha ei turvaa toimeentuloa, ja siksi perheet joutuvat käyttämään yhteiskunnan muita tukimuotoja. Päivärahan nostaminen säästäisikin asumistuki- ja toimeentulotukijärjestelmän menoja.

Edellä olevan perusteella ehdotamme kunnioittaen,

että eduskunta ottaa valtion vuoden 2003 talousarvioon momentille 33.18.60 lisäyksenä 35 000 000 euroa vanhempainpäivärahan vähimmäismäärän korottamiseen.

Helsingissä 1 päivänä lokakuuta 2002

Päivi Räsänen /kd
Jouko Jääskeläinen /kd
Bjarne Kallis /kd
Leea Hiltunen /kd
Ismo Seivästö /kd

Marja-Leena Kemppainen /kd
Toimi Kankaanniemi /kd
Sakari Smeds /kd
Kari Kärkkäinen /kd
Leena Rauhala /kd